

7. Рекомендація №R (2000) 10 Комітету Міністрів державам-членам Ради Європи щодо кодексів поведінки державних службовців. Режим доступу:

http://crimcor.rada.gov.ua/komzloch/control/uk/publish/article;jsessionid=4622122873FCCB7BD8D?art_id=48082&cat_id=46352.

Гордієнко Лариса Юрївна,

*Харківський національний економічний університет імені
Семена Кузнеця, кандидат економічних наук, доцент*

Соболева Ірина Володимирівна

*Харківський національний економічний університет імені
Семена Кузнеця, аспірант*

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ МІЖОСОБИСТІСНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ

У процесі розвитку державного управління як науки посилюється значення міжособистісних аспектів комунікації. Комунікативний механізм впливає як на процеси, пов'язані з впровадженням державної політики, так і на особистість, що приймає управлінські рішення. З цієї точки зору, необхідність дослідження комунікативних процесів з метою подальшого їх використання на рівні державного управління є нагальним завданням сьогодення.

Дослідженням ролі комунікацій в системі державного управління присвячено праці таких науковців, як: В. Бебика, О. Берегової, М. Головатого, Н. Дніпренка, Н. Драгомирецької, В. Дрешпака, А. Єрмоленка, Г. Почепцова, Т. Притиченка, Є. Тихомирової, Ю. Шемшученка та ін. В той же час актуальними і не в повній мірі дослідженими є питання, які пов'язані зі здійсненням міжособистісних комунікацій.

Мета дослідження є визначення ролі та значення міжособистісної комунікації в державному управлінні.

Міжособистісна комунікація, яка більшістю науковців розглядається, як форма взаємодії між окремими індивідами, що несе в собі інформацію про ідеї, факти, думки, натяки, відчуття однієї персони до іншої, що передається в усній або деякій іншій формі (письмово, жестом, інтонацією і т. п.).

Ефективність даного виду комунікації, як справедливо зазначено В. Г. Мазур у роботі [3, с. 3], є важливою з двох причин: по-перше, результативність управлінського механізму залежить від функціонування його ланок, що спираються на взаємодію окремих особистостей; по-друге, в умовах невизначеності міжособистісне спілкування є найбільш доцільним в процесі обговорення та вирішення спірних питань.

В працях деяких науковців, наприклад у працях П. Лазарсфельда, на якого посилається А. Б. Зверинцев у [1], міжособистісна комунікація визначається ще й як неформальна, одна з найбільш старих форм

комунікації. В межах даного наукового підходу існує два аспекти такої комунікації.

Перший аспект пов'язаний з ситуацією, коли комунікація здійснюється через міжособистісне спілкування в якості основного каналу передачі або отримання інформації. Цей канал відрізняється силою емоційного зв'язку між комунікатором і адресатом, що робить його часом набагато більш ефективним, ніж, наприклад, засоби масової інформації.

Другий аспект здійснення комунікації через неформальні канали характеризується тим, що міжособистісне спілкування включено в процес транслявання і засвоєння інформації за допомогою масових каналів. Це доводить у своєму дослідженні П. Лазарсфельд, відзначаючи, що певна інформація передана засобами масової комунікації не сприймається масовою аудиторією безпосередньо. Вплив тут проходить через посередників – лідерів думки. Вони більш підготовлені до сприйняття інформації, більш інформовані, краще інших орієнтуються в потоці повідомлень засобів масової інформації і завжди можуть висловити свою думку з того чи іншого інформаційного приводу. Таким чином, повідомлення ЗМІ спочатку надходять до лідерів думки, а потім у вигляді міжособистісного спілкування до масової аудиторії [3, с. 172].

Важливо зазначити, що роль та значення міжособистісної комунікації особливо зростає в сучасних умовах здійснення трансформаційних змін у системі державного управління. В той же час, за даними дослідження, проведеного на замовлення Міжнародного банку реконструкції та розвитку, 2016 р., ефективність комунікації між Урядом України та населенням оцінена таким чином: зовсім неефективна – 36,3 %, скоріше неефективні – 50 %, скоріше ефективна – 13,5 %, дуже ефективна – 0,3 % [2, с. 14].

Отже, наведені дані свідчать, що у системі всього державного управління в Україні комунікації часто не є важливим управлінським пріоритетом та інструментом, що призводить до прийняття неефективних державно-управлінських рішень, які провокують різноманітного виду кризи.

В той же час своєчасно налагоджена комунікація дозволить зорієнтуватися в державних процесах і результативно впливати на них, особливо під час здійснення системних реформ.

Література:

1. Зверинцев А. Б. Коммуникационный менеджмент : рабочая книга менеджера PR / А. Б. Зверинцев. – 2-е изд., испр. – СПб. : Союз, 1997. – 288 с.
2. Коник Д. Стратегічні комунікації : посібник для державних службовців / Д. Коник. – К. : 2016. – 256 с.
3. Мазур В. Г. Комунікації як механізм взаємодії державних органів влади та громадськості на регіональному рівні / В.Г. Мазур. // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2011. – № 8 –

Діденко Мар'яна Левківна

*Управління містобудування та архітектури Полтавської
обласної державної адміністрації, головний спеціаліст відділу
капітальних вкладень та розвитку соціальної сфери*

УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ ДЕРЖАВНОЇ ДЕМОГРАФІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Основою могутності держави є населення. Його соціальне самопочуття та розвиток є важливою передумовою економічного, інтелектуального, політичного розвитку будь-якої країни.

Сьогодні у демовідтворенні України наявні серйозні кризові явища, які дестабілюють ситуацію в країні та стають загрозою національній безпеці.

Скорочення населення в Україні відбувається дуже давно. Негативні тенденції в природному русі населення виявились ще в кінці 60-х років. Але в явному вигляді, коли смертність почала перевищувати народжуваність, – в 90-х роках. Так, 1991 року в Україні мешкало понад 51 млн. осіб. А вже станом на 1 січня 2017 року – лише 42,585 млн. людей (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і міста Севастополя, а також приблизними є дані щодо неконтрольованих Україною територій на сході країни). Такі дані подає офіційна статистика [6].

Є різні прогнози відносно кількості населення в майбутньому, але в цілому демографи сходяться на тому, що нас через 30 років буде не більше 35 млн. осіб, без урахування Автономної Республіки Крим.

Це можна пояснити низкою загрозливих тенденцій, притаманних сучасній демографічній ситуації в Україні, серед яких падіння рівня народжуваності, втрата традицій багатодітності, інтенсифікація рівня смертності (особливо чоловіків), зменшення кількості шлюбів, старіння населення, інтенсифікація трудової еміграції працездатного населення країни, а також висока захворюваність населення. Усе це веде до неухильного скорочення населення України. Сьогодні можна говорити про те, що нація поступово втрачає своє здоров'я, зростає відсоток безплідності в жінок, залишаються високими смертність немовлят, захворюваність не тільки серед дорослого населення, а й дітей шкільного віку [2, с. 196].

Демографічна ситуація, яка склалася в Україні, потребує організованого, спланованого та систематичного державного регулювання як на загальнодержавному, так і на регіональному рівнях. Це можливо лише за умови розробки єдиної державної демографічної політики та впровадження ефективних механізмів її реалізації.